

I dział. – Pierwsza połowa XIXw.

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

zna daty obrad kongresu wiedeńskiego;
–potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu;
–zna członków Świętego Przymierza
wymienia idee polityczne początku XIX w
rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo
Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna;
–opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I;
–wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie
Polskim
wie, kim był Piotr Wysocki;
–wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie;
–zna rezultat zmagañ powstańczych
rozumie pojęcie emigracji;
–wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy
uchodźcy po powstaniu listopadowym;
–wymienia twórców kultury polskiej na emigracji;
–wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w
jakim celu
zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca
organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska;
–pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów
i je nazywa
rozumie pojęcie Wiosny Ludów;
–zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.);
–wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały
ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi
wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny
Ludów doszło do wystąpień
wymienia główne wynalazki XIX w.;
rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja
przemysłowa;
–wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki
w XIX w.
Ocena dostateczna:
wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja;
–zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich;
–wymienia uczestników kongresu;
–rozumie określenie „tańczący kongres”
wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm;
–wymienia państwa, w których doszło do ruchów
wolnościowych
wskazuje na mapie: Królestwo
Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję,
Rzeczpospolitą Krakowską;
–opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego;
–wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam
Mickiewicz;
–wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie
wymienia pierwszego dyktatora powstania;
–opisuje wybuch powstania;
–opisuje charakter działań wojennych w czasie
powstania;
–wskazuje miejsca największych bitew;
–wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki
w okresie wojny polsko-
-rosyjskiej;

–wymienia przywódców powstania
wymienia polskie obozy polityczne na emigracji;
–rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła
we Francji
wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i
mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania
listopadowego;
–opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim;
–zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda
Dembowskiego
zna postać Józefa Bema;
wie, czym był parlament frankfurcki;
–zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający
powstanie
zna postać Józefa Bema;
–wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w
okresie Wiosny Ludów;
–zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział
w walkach okresu Wiosny Ludów
opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII
i XIX w.;
–wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój
gospodarczy;
–ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne
Ocena dobra:
wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego
i powołania Świętego Przymierza;
–rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego
dla sytuacji Polaków
podaje przykłady obecności idei liberalizmu
i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy;
–opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń
liberalnych
charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego;
–opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego;
–rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w
Królestwie Polskim;
–wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w
Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele;
–charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki
Aleksandra I i Mikołaja I
analizuje przyczyny powstania;
–rozdziela postawy poszczególnych grup polskiego
społeczeństwa wobec wybuchu powstania;
–charakteryzuje różne
postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii
uwłaszczenia chłopów;
–wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych
wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji;
–charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na
emigracji

dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach;
–podaje przyczyny powstania krakowskiego;
–podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej
omawia przyczyny wystąpień
rewolucyjnych w Europie;
–podaje skutki Wiosny Ludów.
opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień
narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich

wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego;
wymienia przyczyny powstawania fabryk;
–dostrzega skutki rozwoju komunikacji;
–wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego

Ocena b.dobra

porównuje okres napoleoński i epokę restauracji;
–wskazuje rolę Świątego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie
opisuje postawy liberalne i konserwatywny we współczesnym świecie
rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim;
–opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym Królestwa Polskiego
–rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim
wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania;
–analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje;
–wyjaśnia przyczyny upadku powstania;
rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów;
–porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice);
–rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami
omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami;
–wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami;
–rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej;
–rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r.
dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich;
–wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji
wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim;
–dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów
rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego;
–porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w.;
–omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw

Ocena celująca.

uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu
opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.
–opisuje i analizuje różne postawy Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę
analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy

–rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków
porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską,
–dostrzega zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców
analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej

Dział 2 – Druga połowa XIXw.

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

wie, kiedy była wojna krymska;
–potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym;
–wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy
zna postać Ottona von Bismarcka;
–wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871;
–wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego
wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.;
–rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa;
–zna postać Abrahama Lincolna;
–wie, kto wygrał wojnę secesyjną
wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej;
–wymienia mocarstwa kolonialne;
–zna pojęcie kolonializmu;
–zna określenie „perła w koronie”;
–wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska, i zna jej wynik
wskazuje kraje europejskie, które zjednoczyły się w drugiej połowie XIX w.;
–wymienia główne mocarstwa kolonialne;
–wskazuje na mapie pozaeuropejskie obszary zajęte przez kolonizatorów;
–wymienia wynalazki, które zmieniły życie codzienne w XIX w.;
–zna postacie: Abrahama Lincolna, Ottona Bismarcka

Ocena dostateczna.

zna etapy wojny krymskiej;
–zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi;
–omawia etapy zjednoczenia Włoch
wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec;
–wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego
wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami;
–wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna
opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów;
–wskazuje na mapie kolonie brytyjskie
opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym;
charakteryzuje społeczeństwo drugiej połowy XIX w.;
–przedstawia politykę kolonizatorów wobec kolonizowanych państw i obszarów

Ocena dobra

wskazuje konsekwencje wojny krymskiej;
–wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch;

- wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu
- wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusę z Austrią i Francją;
- uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec
- wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA;
- podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej;
- wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej;
- wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej
- uzasadnia europejski wyścig o kolonie;
- podaje przyczyny i skutki kolonializmu;
- uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym;
- opisuje politykę USA na obszarze Chin
- opisuje wpływ XIX-
- wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych

Ocena b.dobra

rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch

- uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch;
- rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu;
- dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy;
- wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do pro-cesu jednoczenia Niemiec;
- rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec
- uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA;
- wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem
- analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu;
- uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie;
- analizuje przyczyny i skutki kolonializmu dla kolonizowanych i kolonizatorów

Ocena celująca

porównuje rolę Garibaldi i Caovura w Zjednoczeniu Włoch

- uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską
- wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej
- rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych
- dostrzega i przedstawia skutki kolonializmu we współczesnym świecie

Dział 3 – Przełom XIX i XXw. Pierwsza wojna światowa.
Ocena dopuszczająca. Uczeń:

- krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym;
- rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni
- wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka;
- wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe;
- wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania
- wie, kim był Romuald Traugutt;
- zna pojęcie katorgi;
- wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego
- zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający;
- wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego
- wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego;
- rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny;
- wie, gdzie wybuchł najstraszniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim;
- zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego
- wskazuje na mapie-Austro Węgry- i Galicję;
- rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska;
- wymienia narodowości, które żyły w Galicji
- wskazuje na mapie obszary poszczególnych zaborów;
- krótko opisuje sytuację Polaków w każdym z trzech zaborów;
- pamięta datę: 1863 r.;
- zna postacie: Romualda Traugutta, Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego

Ocena dostateczna

- wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska;
- opisuje przebieg manifestacji patriotycznych;
- zna postać Aleksandra Wielopolskiego;
- przedstawia programy Białych i Czerwonych
- wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania;
- opisuje formy walki powstańczej
- przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym
- wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat;
- podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji
- wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych;
- przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji;
- opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim;
- opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim
- opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej;
- wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach
- opisuje przebieg powstania styczniowego;
- opisuje formy rusyfikacji i germanizacji
- wie, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się polityce zaborców

Ocena dobra

- wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska;
- wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych;
- przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego
- wyjaśnia genezę i znaczenie branki;
- opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów
- podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków;
- podaje przyczyny klęski powstania styczniowego
- opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym;
- opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją;
- opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce
- opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji;
- charakteryzuje życie polityczne w Galicji;
- przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego

wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego;

- charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją

Ocena b.dobra

- ocenia działania Wielopolskiego;
- wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym
- analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów;
- porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego
- przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowa jako dyktatora powstania
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej;
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego
- dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków;
- porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury;
- dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce
- wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji;
- opisuje konflikty narodowościowe w Galicji
- opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego;
- porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze

Ocena celująca

- rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego
- uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu

omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii

rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, Wielkopolski i Galicji

Dział 4 – Europa i świat po I wojnie światowej.

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

- zna określenie „epoka pary”;
- wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym;
- wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia
- wie, co oznacza określenie „piękna epoka”;
- zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową
- wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa;
- wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy
- wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków;
- wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich;
- rozumie skróty: PPS, endecja;
- przyporządkowuje postacię Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych
- zna datę: 1905 r.;
- zna pojęcie strajk generalny;
- zna określenie „krwawa niedziela”;
- wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji
- wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza ;i trójporozumienia
- rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne
- wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej;
- wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji;
- wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową
- wie, kiedy wybuchła I wojna światowa;
- wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie;
- podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny;
- rozumie pojęcia wojny pozycyjnej i wojna manewrowa;
- wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej
- wskazuje na mapie Rosję;
- wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego;
- zna postaci: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina
- wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej;
- zna postaci: Józefa Piłsudskiego , Ignacego Paderewskiego;
- wie czym był *Akt 5 listopada*
- wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.;
- wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa;
- wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej

wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość;
–wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.
wskazuj na mapie kraje ententy i państwa centralne;
–wie, które państwa należały do obozu zwycięzców I wojny światowej;
–wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej;
–wie, co wydarzyło się
w roku: 1914, 1917, 1918;
–wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość;
–zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Lenina, Woodrowa Wilsona;
–wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej

Ocena dostateczna
uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”;
–opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu;
–wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia;
–zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella
opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”;
–wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.;
–rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm
zna poglądy socjalistów i narodowców,
–wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice
opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków
–wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów;
–wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna;
–dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego
podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim;
opisuje strajki w Łodzi
wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie;
–podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.
opisuje orientację prorosyjską i proaustriacką;
–opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową
wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej;
–opisuje wojnę pozycyjną;
–zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu
opisuje sposób przejścia władzy w Rosji przez bolszewików;
–rozumie pojęcie obcej interwencji;
–wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji;
–podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice
wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach;

–opisuje działalność Legionów;
–wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej;
–omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej
wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych;
–omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania;
–wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni
przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej;
–wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski;
wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości
opisuje przebieg I wojny światowej;
–charakteryzuje formy prowadzenia działań militarnych w okresie I wojny światowej;
–opisuje przemiany zachodzące w Rosji w 1917 r.;
–wie, w jakich okolicznościach doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę;
–przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej

Ocena dobra
wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce;
–analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów
opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych;
–opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.
dostrzega znaczenie konstytucji;
–zna twórców socjalizmu;
–rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego
wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków
–wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym;
–przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych;
–przedstawia formy działalności polskich partii politycznych
podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego;
–wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego
opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania;
–podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią;
–wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach
wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej
charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych;
–uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917
podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji;

- przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina;
- podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918
- prezentuje postawy aktywistów i pasywistów;
- rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków
- omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny;
- zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny;
- wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni
- zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.;
- zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich
- podaje przyczyny i skutki powstania dwóch bloków polityczno-militarnych na przełomie XIX i XX w.;
- charakteryzuje postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej
- przedstawia różne poglądy polityczne;
- opisuje stosunek poszczególnych państw do sprawy polskiej w okresie I wojny światowej;
- podaje przyczyny i skutki rewolucji lutowej oraz przewrotu bolszewickiego w Rosji

Ocena b.dobra

uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w.

dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich;

- analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli
- dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy
- wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków
- potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym;
- wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.
- omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania;
- wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi
- analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie
- omawia
- znaczenie polskich organizacji paramilitarnych;
- uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego
- opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną;
- opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików;
- rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej;
- podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji

- rozumie znaczenie *Aktu 5 listopada* oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków
- wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych;
- rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej
- omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r
- analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę;
- przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej;
- charakteryzuje zmiany polityczne, które zaszły w Rosji w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego

Ocena celująca

dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.

wskazuje źródła przemian obyczajowych

analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.

wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi

wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych

i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi

rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji

omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę

wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych

analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją

analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej

omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne

analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę;

–rozumie

wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich

Dział 5 – Polska w dwudziestoleciu międzywojennym.

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

- wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa;
- zna, przynajmniej jedno
- postanowienie traktatu wersalskiego;
- wie, czym zajmowała się Liga Narodów
- wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu;
- wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu;
- wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej
- zna dwóch przywódców ZSRS;
- zna dwóch przywódców ZSRS;
- wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego;

- rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS – wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch;
- wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch;
- wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego – wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.;
- wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.;
- wie, kiedy A. Hitler przejął władzę;
- rozumie pojęcie III Rzeszy;
- podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem – totalitarnym totalitarnym
- wymienia sojuszników III Rzeszy;
- wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę – wymienia państwa totalitarne;
- wymienia państwa totalitarne;
- zna przywódców państw totalitarnych;
- wymienia przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego –

Ocena dostateczna

- wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów;
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec;
- wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej;
- rozumie pojęcie małego traktatu wersalskiego – omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny;
- omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny;
- rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja – rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm;
- rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm;
- opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS;
- wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa – sowieckiego – sowieckiego
- rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule
- opisuje życie w faszystowskich Włoszech;
- zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech – rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski
- rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski
- rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii;
- wiesz, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi – podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR, III Rzeszy;
- podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR, III Rzeszy;
- wymienia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki I wojny światowej;
- wymienia państwa osi –

Ocena dobra

- wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego;
- wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu – I wojny światowej
- I wojny światowej

- omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować
- wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS;
- wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS – podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego;
- podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego;
- wymienia reformy wprowadzone przez faszystów – wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera;
- wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera;
- omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów;
- omawia politykę gospodarczą III Rzeszy – omawia ekspansywną politykę Japonii;
- omawia ekspansywną politykę Japonii;
- zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo;
- wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego – opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych;
- opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych;
- wskazuje różnice pomiędzy państwami totalitarnymi;
- omawia postanowienia traktatu wersalskiego –

Ocena b.dobra

- dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej;
- wskazuje skutki – podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego
- podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego
- wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa
- analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS;
- porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym – omawia znaczenie traktatów laterańskich
- omawia znaczenie traktatów laterańskich
- omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP;
- wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów
- wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy;
- omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy – omawia przyczyny przejęcia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego;
- omawia przyczyny przejęcia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego;
- analizuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego;
- analizuje i wymienia przyczyny narodzin sojuszu państw osi;
- opisuje politykę – zagraniczną i łamanie postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę
- zagraniczną i łamanie postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę

Ocena celująca

- przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego

wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej
analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS
analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej
analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera
omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki;
–omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia – dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec;
dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec;
–analizuje przyczyny polityki państw zachodnich wobec III Rzeszy

Dział 5

Ocena dopuszczająca. Uczeń:

wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
–wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego
wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową;
–zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP – wie, kiedy doszło do przewrotu majowego;
wie, kiedy doszło do przewrotu majowego;
–rozumie pojęcie sanacja – wymienia mniejszości narodowe w Polsce;
wymienia mniejszości narodowe w Polsce;
–opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym
międzywojennym
wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP;
–wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym – wie, w jaki sposób walczone z analfabetyzmem;
wie, w jaki sposób walczone z analfabetyzmem;
–wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce – międzywojennej
międzywojennej
wymienia wrogów Polski;
–wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski;
–wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski – wymienia powstania i wojny, który doprowadziły do ukształtowania się granic II RP;
wymienia powstania i wojny, który doprowadziły do ukształtowania się granic II RP;
–wskazuje główne dokumenty ustrojowe;
–zna postać J. Piłsudskiego

Ocena dostateczna

wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty;
–zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic;
–zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt – wymienia główne założenia konstytucji marcowej
wymienia główne założenia konstytucji marcowej
opisuje przewrót majowy i rządy sanacji;

–wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa;
–rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą;
–zna postać Ignacego Mościckiego – wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych;
wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych;
–porównuje życie na wsi z życiem w mieście;
–wymienia – wyznania II Rzeczypospolitej
wyznania II Rzeczypospolitej
zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego;
–rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna – wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu
wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu
zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego;
–wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty – wymienia prezydentów Polski;
wymienia prezydentów Polski;
–porównuje główne założenia konstytucji marcowej z kwietniową;
–wymienia najważniejsze osiągnięcia II RP na płaszczyźnie gospodarczej, naukowej, kulturalnej;
–wymienia kraje, z którymi Polska zawarła sojusze i traktaty –

Ocena dobra

wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski
przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej;
–wie, jak przebiegały wybory na prezydenta – podaje przyczyny przewrotu majowego;
podaje przyczyny przewrotu majowego;
–uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi – omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi
omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi
wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju;
–wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce – zna nazwiska najwybitniejszą twórców dwudziestolecia międzywojennego
zna nazwiska najwybitniejszą twórców dwudziestolecia międzywojennego
–wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice – wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym;
wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym;
–wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie;
–wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow – wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP z nimi walczyły;
wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP z nimi walczyły;
–opisuje działania, które wzmocniły Polskę gospodarczo;
–opisuje zamach majowy i zmiany, które po nim zaszły;
–opisuje sytuację międzynarodową Polski –

Ocena b.dobra

przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów;
–rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej; analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie;
analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie;
–rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta; analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz
analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz
omawia politykę państwa wobec mniejszości
dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę;
–przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki; rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego
rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego
omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst
podaje przyczyny i skutki powstań i wojny bolszewickiej;
–ocenia osiągnięcia II RP;
–podaje cechy polskiego państwa autorytarnego;

Ocena celująca

rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy
omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.
porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej
podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP
wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP
analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju
ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje;
–ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; –
analizuje znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy;
–analizuje znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy;
–analizuje i ocenia polską politykę zagraniczną